

Proč české platy nedohánějí ty německé?

Protože česká ekonomika dál pracuje hlavně pro cizí marže: montuje a dodává, zatímco vývoj, značky a zisky sedí u vlastníků v zahraničí.

Než začneme hledat viníky, dvě poctivé poznámky. Rozdíl je menší, než vypadá na výplatní pásce. A většina příčin je doma.

Nejdřív velikost rozdílů

Průměrná hrubá mzda v Česku je zhruba 47 000 korun měsíčně. Průměrný německý zaměstnanec na plný úvazek si v dubnu 2025 přišel na 4 784 eur, tedy kolem 118 000 korun. Na pásce tak Čech bere asi 40 % německého platu, za odpracovanou hodinu ještě méně, necelých 39 %.

Jenže česká výplata se neutrácí v Mnichově. Po přepočtu na kupní sílu, tedy na to, co si za peníze doma skutečně koupíte, stoupne hodinová odměna na 55 % německé. A protože Čech odpracuje za rok zhruba o třetinu víc hodin – asi 1 750 proti 1 340, méně než Němci nepracuje nikdo v OECD – dosáhne jeho celoroční odměna v kupní síle asi tři čtvrtin německé. V životní úrovni je tedy Německo napřed zhruba o čtvrtinu. Pořád dost. A část z těch tří čtvrtin si Čech kupuje časem: víc odpracovanými hodinami.

Montovna: výtka, která sedí

Slovo, kterým Češi popisují vlastní ekonomiku, je nemilosrdné a z velké části přesné. Jako soud nad kvalitou práce je nespravedlivé; jako popis pozice sedí. Mzdu totiž neurčuje objem odvedené práce, ale místo v řetězci, kde vzniká marže. Auto vyvinuté, vlastněné a prodávané odjinud nechá v zemi montáže mzdu za montáž; vývojáře, značku a prodejní síť platí jinde, a tam také rostou platy. Česko v evropské dělbě práce od devadesátých let obsadilo roli spolehlivého subdodavatele.

Byla to racionální volba a dlouho výborně nesla. Jenom má strop.

Zisky odcházejí za kapitálem

Druhá domácí příčina je vlastnictví. Velkou část českých bank, automobilek a obchodních řetězců drží zahraniční majitelé; v roce 2024 jim jejich české firmy poslaly 312 miliard korun na dividendách a ze zisků tu podle České národní banky reinvestují jen asi 30 %. Je to nájem za kapitál, který v devadesátých letech doma nebyl: fabriky někdo musel koupit, zmodernizovat a napojit na světové trhy, a udělal to za své peníze. Bez nich by dnes nebylo ani těch 47 000. Jenže nájem se platí každý rok a má prostý důsledek: část toho, co se v Česku vydělá, se v Česku nikdy nevyplatí. Ani na mzdách.

Dohánění fungovalo, pak se zadrhlo

Aby byla férovost úplná: model subdodavatele odvedl obrovský kus práce. V roce vstupu do Unie bylo Česko na 78 % evropského průměru HDP na obyvatele, v roce 2019 na 93 %. Pak přišel covid, drahá energie a inflace, pocovidové oživení bylo u nás pomalejší než jinde a země klesla na 90 %, kde se drží dodnes.

Ta stagnace má logiku. Levná kvalifikovaná práce a cizí kapitál umí dovést ekonomiku na dohled evropskému průměru; posledních deset procent, a tím spíš německou úroveň, už za mzdy z montáže koupit nejde. Na to jsou potřeba vlastní produkty, vlastní kapitál a firmy, které v řetězci povýšily z dodavatele na finalistu.

Kde do toho vstupuje Evropa

Většina domácích úkolů je česká: kapitál, který zůstane v zemi, vzdělání, stát, který podnikání nezdržuje. Jedna věc se ale z Prahy vyřešit nedá: velikost hřiště. Finalista potřebuje trh a deset milionů lidí na značku světového formátu nestačí. Ten větší trh přitom existuje a Česko na něm dávno stojí: přes 80 % vývozu míří na společný evropský trh, jednotlivě nejvíc do Německa. Jenže dostavěný je jen zčásti. Mezinárodní měnový fond spočítal, že zbývající vnitřní bariéry mezi evropskými státy působí jako clo 44 % u zboží a 110 % u služeb – a právě ve službách a softwaru, kde dnes vznikají nejvyšší marže, je kontinent rozdrobený nejvíc. Subdodavatele to tolik nebolí. Firmu, která chce prodávat pod vlastní značkou celé Evropě, ano. (Stejná mechanika v širším záběru: Proč jsou v Americe vyšší platy?)

Jednotnější kontinent sám o sobě nikomu výplatu nezvedne, mzdy se musí vydělat. Zvedne ji až chvíle, kdy víc českých firem přestane být článkem cizích řetězců. K tomu ale potřebují hřiště velikosti kontinentu. Strop české výplaty dnes leží přesně tam, kde končí dostavěná Evropa.

Všechny otázky →

ZDROJE

- ČSÚ: průměrná hrubá měsíční mzda (2025)
- Destatis: průměrný hrubý výdělek zaměstnanců na plný úvazek, duben 2025
- Eurostat / UniCredit Research: náhrady zaměstnancům ČR vs. Německo, nominálně a v kupní síle (data 2023)
- ČNB: odliv dividend do zahraničí a míra reinvestic zisků, platební bilance 2024
- Eurostat: HDP na obyvatele v PPS, Česko vs. průměr EU 2004–2024
- OECD: průměrné odpracované hodiny za rok; Taxing Wages 2025
- IMF: vnitřní bariéry EU jako clo 44 % u zboží a 110 % u služeb

ČASTÉ OTÁZKY

Kdy české platy dohoní ty německé?

Žádné pevné datum neexistuje. Mezi lety 2004 a 2019 se Česko přiblížilo z 78 na 93 % evropského průměru, pak dohánění ustalo. Rozhodne, jestli české firmy povýší v hodnotových řetězcích a jestli v zemi zůstane víc kapitálu a zisků.

Jaký je průměrný plat v Česku a v Německu?

Průměrná hrubá mzda v Česku je zhruba 47 000 korun měsíčně. Německý zaměstnanec na plný úvazek bral v dubnu 2025 průměrně 4 784 eur, tedy kolem 118 000 korun. V přepočtu na kupní sílu dosahuje česká celoroční odměna asi tří čtvrtin německé.

Proč jsou v Německu vyšší platy?

Německé firmy stojí výš v hodnotových řetězcích: vlastní značky, vývoj a prodejní sítě, tedy místa, kde vzniká marže. Pílí to není – Němci odpracují asi 1 340 hodin ročně, nejméně v celé OECD, Češi kolem 1 750.

Kolik peněz oteče z Česka na dividendách do zahraničí?

V roce 2024 poslaly firmy v zahraničních rukou svým vlastníkům 312 miliard korun; rekord z roku 2022 činil 387 miliard. Ze zisků zahraničních firem se v Česku podle ČNB reinvestuje jen zhruba 30 %.

Zvedlo by přijetí eura české platy?

Samo o sobě ne. Výši mezd určuje produktivita a pozice firem, ne měna: Slovensko platí eurem a průměrnou mzdou má nižší než Česko. Euro mění kurzové náklady a úroky, ne místo země v hodnotových řetězcích.